

Leonardo
een talentrijke school

LeoZine 98

Algemeen

- Er wordt weer gekeken aan de hand van toetsing CITO, FLEXON, PI, hoe het staat met de leerontwikkeling van uw kind. We gebruiken de resultaten om de begeleiding te kunnen aanpassen de komende periode.
- Overigens gebruiken we niet enkel toetsen als hierboven benoemd. Tussendoor evalueren we, geven we feedback en plannen we per groep en per leerling. Deze manier van toetsen wordt ook wel "formatief toetsen" genoemd.
- Het blok Debatteren maakt plaats voor het blok ICT de komende periode.
- Na de kerstvakantie worden bewust regels en afspraken herhaald en besteden we weer even extra aandacht aan het pedagogisch klimaat via coöperatief spel.
- Het thema "feesten en herdenken" is afgesloten met een eigenhandig georganiseerd feest van en in de groep.
- Het volgende thema start woensdag 30 januari....
- Wel eens stil gestaan op welke manier u stuurt? Lees hierover in de OS.

De ene keer ben je misschien te sturend, dan laat je weer wat vieren. Het volgende moment laat je misschien weer te vrij. Dat hoort erbij. Het is een proces van reflecteren en bijstellen. Het gaat erom dat je bewuste keuzes maakt in plaats van je te laten leiden door je automatische reactie die voortkomt uit je eigen behoefte aan controle, angst of frustratie.

Inhoud

Algemeen	1
Tip	1
<i>MIDDENBOUW</i>	
Middenbouw Nieuws	2
<i>BOVENBOUW</i>	
Bovenbouw nieuws	3-4
<i>OS</i>	
Hoe stuur jij ?	5-7

Colofon

Dit is een uitgave van
Leonardo-onderwijs Terneuzen
OBS De Meerpaal
Sloelaan 41
4535 ED Terneuzen
Tel. 0115 696 768
Directeur: Huub Mangnus
Coördinator: Magda Heitzman
Email: magdaheitzman@ogperspecto.nl
Website: [Leonardo Terneuzen](http://Leonardo.Terneuzen)

Eindredactie: Jurgen Segers

TIP:

Bezoek ook onze website voor meer informatie en foto's:
<http://www.leonardoovl.nl/terneuzen>

Middenbouw Nieuws

Laatste projectweek

In de laatste projectweek zijn wel heel hard bezig geweest met het voorbereiden van een feestje. We hebben een mindmap gemaakt: wanneer vier je feest, hoe vier je feest, wat heb je nodig, hoe delen we de middag in, hoe verdelen we de taken? Kinderen waren zeer betrokken en konden ook allemaal een taak vinden die bij ze past.

Ook hebben we in deze week een kwartet gemaakt. Kies een feest en verzin 4 kaarten die bij dit feest horen (bijvoorbeeld: **Kerst**, kerstboom, kerstdiner, kerstbal, kerstkrans). Niet alle kwartetten zijn klaar, dus die kunnen nog afgemaakt worden.

Afsluiting project

Vrijdagmiddag hebben we een feestje gevierd in de klas als afsluiting van het project. Sommige kinderen kwamen verkleed naar school, dat hadden ze afgesproken. De klas was mooi versierd, er was door de kinderen voor hapjes gezorgd, er werd muziek gedraaid, we hebben optredens gehad, er zijn spelletjes gespeeld en we zijn naar buiten geweest. Kortom: een succesvolle afsluiting. We hebben foto's en filmpjes gemaakt. Hiervan gaan we een presentatie maken die u zeer zeker te zien zult krijgen.

Schaakontmoeting

Afgelopen week zijn we in Hulst gaan schaken. Voor sommige kinderen was dit een hele nieuwe ervaring. Kinderen hebben goed geschaakt. De volgende schaakontmoeting met Leonardo bovenbouw Hulst en Leonardo bovenbouw Terneuzen en Leonardo middenbouw is weer in Terneuzen. Zo spelen we 4 ochtenden met elkaar.

Science middag

De bovenbouw had ik science middag voor ons georganiseerd. Elk groepje had een proefje voorbereid en de kinderen van de middenbouw gingen in groepjes van 2 of 3 de proefjes langs. Het was niet zomaar de proefjes uitvoeren, maar we deden dat aan de hand van het wetenschapsmodel.

Hierop staan de volgende stappen:

Stap 1 hardop lezen van de proefkaart

Stap 2 Wat denk je dat er zal gebeuren

Stap 3 onderzoek opzetten aan de hand van een proefkaart

Stap 4 uitvoeren onderzoek volgens de stappen van de proefkaart

Stap 5 controleren, wat gebeurde er, waarom en had je dit gedacht

Stap 6 onderzoeksresultaten bundelen

Het was een leuke leerzame middag. We hebben veel geleerd en de samenwerking met elkaar en de bovenbouw was erg goed.

PI

We zijn weer begonnen met de PI dictees. Dit is een dictee waar alle kinderen mee meedoen. Hieruit blijkt hoever een kind staat in de spellingsontwikkeling. Ook komt er uit welke categorieën goed gaan en welke minder. Wanneer een kind een categorie minder onder de knie heeft wordt dit een persoonlijk spellingdoel en wordt hieraan aandacht besteed. Kinderen krijgen dan extra instructie en inoefening.

Flexon

De Flexon toets is afgenomen. Dit is een rekentoets. Er wordt gecontroleerd hoe de rekenontwikkeling verloopt. Hebben de kinderen alles begrepen van afgelopen periode en kunnen ze alles toepassen?

Wanneer er nog onderdelen zijn die niet voldoende zijn, worden die de komende periode aangeboden in de vorm van persoonlijke rekendoelen. Kinderen krijgen extra instructie en oefenmateriaal.

Cito

De cito-periode is weer aangebroken. Kinderen maken cito voor Woordenschat, Rekenen, Begrijpend lezen, Spelling, Avi en DMT.

Aan de hand van deze toetsresultaten kunnen we de groei van het kind in beeld brengen. Kinderen toetsen "gewoon" leeftijdsadequaat zo kunnen we de ontwikkeling het best in beeld brengen.

Sfeerversterkers, regel

Na de kerstvakantie is het belangrijk om weer extra aandacht te besteden aan de sfeer in de groep, aan de regels en afspraken. Dit doen we door er extra over te spreken, er extra aandacht aan te besteden en door weer bewuster groepsvormende spelen en activiteiten te plannen.

Bovenbouw nieuws

Flexon en PI dictee

Na de kerstvakantie zijn de kinderen aan de slag gegaan met de flexon rekentoets en met het PI dictee. Hiermee zijn, zowel voor rekenen als voor spelling de 'eigen doelen' opnieuw bepaald. Ook zijn we aan de midden-cito's begonnen. Rekenen, begrijpend lezen, spelling en woordenschat zijn of worden afgenomen. Gelukkig zijn de kinderen allemaal goed uitgerust na de vakantie!

Project

De laatste projectweken hebben de kinderen gewerkt aan oa. hun eigen sciencemiddag. In groepjes van twee hebben zij een proefje voorbereid waarbij ook gekeken werd naar wat, hoe en waarom. Samen bedenken, uitproberen en de dingen inzichtelijk op papier zetten. Met een flinke boodschappenlijst werd juf Annemiek op pad gestuurd. Even paniek toen bleek dat de voorraad maïzena in de supermarkt minder bleek te zijn dan de 9 pakken die gevraagd werden... maar gelukkig kon het ook doorgaan met wat minder! Uiteindelijk een er geslaagde en super leerzame middag. LMB was te gast bij de bovenbouw en in stationsopstelling werden alle groepjes, en dus ook alle proefjes bezocht. De kinderen hebben erg hun best gedaan om alles goed te laten zien, uit te leggen en uiteraard mocht er ook zelf geprobeerd worden.

Bovenbouw Nieuws

Vlaggen, je staat er niet altijd bij stil maar niets is zonder betekenis. Vorm, symboliek, kleur en herkomst. De kinderen hebben zich stevig verdiept in deze materie en ook een eigen klassenvlag ontworpen. Klapstuk en meteen ook afsluiting was het feest. De kinderen hebben zelf een feest voorbereid om het project af te sluiten. Hapjes, drankjes, thema enz. Er komt een heleboel bij kijken. Met een aantal vergaderingen, compleet met notulist, hebben de kinderen gezamenlijk, zonder juf, alles voorbereid. Het was een superfeest ! Afgelopen week hebben de kinderen met een laatste vergadering nog eens alles geëvalueerd . Wat ging er goed, wat kon er beter. Ze zijn al klaar voor het volgende feest !

We, het team, zijn al weer volop bezig met de voorbereiding van het nieuwe project... wat dat is zal binnenkort duidelijk worden, voor nu nog even een verrassing!

Schaken

De kinderen uit Terneuzen zijn weer te gast geweest in Hulst voor een schaakmeeting. Onder leiding van een immer gedreven meester Manuel, is er weer geconcentreerd geschaakt. Terneuzen en Hulst zijn tegenwoordig zeer aan elkaar gewaagd en dat maakt het erg spannend. Volgende keer is Terneuzen weer de ontvangende school, we hebben er zin in !

ICT

Per jaar hebben we een periode waarbij ICT een uur op het rooster staat. Dit vervangt de komende tijd het debatteren. Voor ICT zijn we gestart met een project wat Bomberbot heet. Dit is een lesprogramma waarin de kinderen kennismaken met programmeren: wat is het, hoe werkt het? Stap voor stap worden ze meegenomen, op een speelse manier. Maar in het project komt ook een stukje mediawijsheid om de hoek kijken: wat is een account? Hoe maak je een veilig wachtwoord aan. Het is een leuk lesprogramma en de kinderen waren enthousiast. Ze mogen ook thuis oefenen met het spelmateriaal. Ze kunnen hier hun schoolaccount voor gebruiken en kennen, als het goed is, hun eigen wachtwoord.

Hoe stuur jij ?

Bron: Marieke van der Zee

Doel: je kind ondersteunen om zelfstandig te functioneren

Achtergrond informatie:

Mijn gewaardeerde collega Albert Kaput werkt als coach veel met beelden. In gesprek over manieren van begeleiden, schetste hij het volgende beeld, dat ik (met toestemming) graag met jullie deel:

"Stel je vaart met je kind in een bootje op een onstuimige rivier. Jij weet dat er een aantal verraderlijke ondiepe plekken zijn met scherpe stenen net onder het wateroppervlak en een eindje stroomafwaarts is een gevaarlijke waterval."

Hoe stuur jij, als je doel is dat je kind uiteindelijk zelfstandig de rivier kan bevaren?

Het mooie van dit beeld vind ik, dat zo invoelbaar is dat er niet één goede aanpak is die voor iedereen werkt, maar dat het gaat om een proces van inschatten, afstemmen en balanceren.

Hoe groot schat je het gevaar in? Hoe gebruik je jouw ervaring en kennis van de rivier? In hoeverre laat je je kind zelf ervaren? Wanneer neem je het roer over, wanneer niet, en wat is het effect daarvan?

Wouter Hart beschrijft in zijn boek "Anders vasthouden" mooie voorbeelden hoe hij zijn kinderen, afgestemd op hun ontwikkelingsniveau, uitnodigt om zelf te denken en verantwoordelijkheid te nemen. Twee voorbeelden zijn me bijgebleven:

In het eerste voorbeeld vraagt zijn zoon hoeveel yoghurt hij mag. In plaats van simpelweg aan te geven hoeveel hij mag hebben, nodigt hij hem uit om zelf te bepalen en geeft hij daarbij de informatie dat zijn zus ook nog yoghurt wil.

In plaats van voor te schrijven wat hij moet doen en daarmee de verantwoordelijkheid over te nemen, legt hij deze bewust terug bij zijn zoon, maar geeft daarbij de informatie die nodig is om een goede inschatting te kunnen maken. Bij zijn jongere dochtertje, die nog niet is staat is om dergelijke informatie te verwerken, geeft hij wel gewoon aan hoeveel yoghurt ze mag.

In het andere voorbeeld fietst Wouter en staat zijn zoon achterop de bagagedrager. Bij een gevaarlijk punt, slaat hij ter bescherming zijn arm even om zijn zoon heen zodat deze niet van de bagagedrager valt. Het effect is dat zijn zoon meteen lekker gaat hangen in de arm van zijn vader en minder gericht is op zelf zijn balans te bewaren en stevig te staan. Om hem weer zelfstandig te laten staan trekt Wouter gedoseerd zijn arm weg zodat zijn zoon zich weer kan herpakken.

Ik vind dit mooie beelden van balanceren en afstemmen.

Bij 'sturing geven' gaat het wat mij betreft om je kind te ondersteunen om "de rivier te leren lezen en zelfstandig te bevaren", i.p.v. zelf de controle te houden en precies voor te schrijven hoe je kind moet varen. Het is een voortdurend proces van inschatten, afstemmen en bijstellen, waarin je je kind bouwstenen biedt om eigen inschattingen te maken, te ervaren en verantwoordelijkheid te nemen en waarbij je als copiloot bijstuurt als het risico werkelijk te groot is

Werkwijze

Stel je kind besteedt niet veel tijd aan zijn huiswerk, haalt slechte cijfers en dreigt te blijven zitten.

Hoe ondersteun je hem om 'de rivier te leren lezen en zelfstandig te bevaren' i.p.v. voor te schrijven of te dwingen om dingen zo te doen zoals jij denkt dat goed is?

Vraag je af wat je wilt bereiken en hoe je je kind ondersteunt om zich verantwoordelijk te gedragen. Stel je nieuwsgierig en belangstellend op en onderzoek de volgende punten:

Wat is er aan de hand?

- Waarom gedraagt mijn kind zich zoals hij/zij doet?
- Wat maakt dat het niet lukt? Welke informatie of vaardigheden mist hij/zij?
- Welke overtuigingen spelen een rol?

Een voorbeeld: Pim haalt een onvoldoende voor Duits.

In plaats van te mopperen dat hij harder moet werken gaat de moeder van Pim een open gesprek aan en stelt vragen over hoe hij het aanpakt. Ze komt erachter dat Pim dacht dat hij goed voorbereid aan zijn Duitse toets begon. Hij had de dag van te voren het hoofdstuk gelezen; de grammatica klonk hem logisch in de oren, en de woordjes had hij geoefend door zijn hand op de vertaling te leggen en ze vervolgens op te noemen. Hij kende ze toen allemaal. Hij snapt niet waarom hij toch een onvoldoende heeft gehaald.

Pim mist een goede manier om woordjes te leren. Door de woordjes alleen op te noemen, heeft hij nog geen grip op de spelling, hoofdlettergebruik en is hij op de toets niet nauwkeurig genoeg.

Hij beseft nog niet dat er herhaling nodig is om het geleerde in het lange termijn geheugen op te slaan. Hij kende de woordjes vlak nadat hij ze had geleerd, maar er is meer nodig om ze blijvend te onthouden.

De grammatica ziet er logisch uit als hij het in een goed geformuleerde zin ziet staan, maar hij beseft nog niet dat er meer nodig is om het zelf te kunnen bedenken.

Hij vindt het nog lastig om in plaats van leuke dingen te doen ervoor te kiezen om serieuze, saaie dingen te doen.

Wat zou ik hem willen leren?

- Dat hij een manier ontdekt waarop hij de woordjes nauwkeurig in zijn hoofd krijgt; bijvoorbeeld door ze in te voeren in wrts.
- Dat hij de grammatica regels niet alleen herkent maar ook echt kan gebruiken; dat hij in oefeningen controleert of hij de regels goed toepast en zich openstelt voor waarom een antwoord goed of fout is.
- Dat hij als dat nodig is aan het werk gaat, ook als hij geen zin heeft.

Hoe kan ik hem dat het beste leren??

- Hoe verleid ik hem om te leren van mijn kennis en ervaring?
- Wat is een goed moment om hem iets te leren? Staat hij open voor mijn informatie? Sta ikzelf open voor hem of zit ik vast in mijn eigen ongeduld, irritatie, angst en overtuiging?
- Hoe groot is het werkelijke gevaar? In hoeverre moet ik ingrijpen om echt gevaar het hoofd te bieden en in hoeverre kan hij leren van fouten? Welke dynamiek zet ik in gang als ik het roer overneem?

Pim vindt het flauwekul om de woordjes op een andere manier te leren dan hij doet. Hij heeft geen zin om woordjes in te voeren in wrts; dat vindt hij zonde van zijn tijd. Hij wil sowieso niet geholpen worden want hij krijgt het heus nog wel voor elkaar.

Moeder schat in dat meer onvoldoendes halen hem niet zal aanzetten om te ontdekken hoe hij het dan wel voor elkaar krijgt maar dat hij op zal geven. Ze beschikt over informatie hoe hij betere resultaten kan halen maar merkt dat Pim niet ontvankelijk is voor die informatie. Bovendien merkt ze dat ze zelf geïrriteerd raakt en in mopperen vervalt i.p.v. ondersteunend leiding te geven. Ze besluit af te wachten tot een beter moment.

Later in de week loopt Pim met zijn ziel onder de arm. Hij had zich voorgenomen om 16.00 uur aan zijn huiswerk te beginnen maar nu het zover is, heeft hij grote weerzin en weet hij eigenlijk niet goed wat hij zal doen. Zijn moeder schat in dat hij, nu hij zich onrustig en stuurloos voelt, misschien wel ontvankelijk is voor een concrete bouwsteen om iets nieuws te ontdekken. Ze stelt voor om een experiment te doen met WRTS om te kijken of het een voor hem prettige manier is. Dat wil Pim wel. Wrts blijkt goed aan te sluiten. Pim ziet graag concreet resultaat. Hij vindt het leuk om te proberen zijn score te verbeteren.

Moeder maakt hem hiervan bewust. "Zo zie je concreet of je vooruitgaat en dat maakt het voor jou veel leuker. Klopt dat?" Pim beaamt dit. "Mooi, dan heb je dat over jezelf ontdekt. Misschien is er voor grammatica ook zoiets concreets te vinden".

Ook besteedt ze aandacht aan zijn overwinning op zichzelf: "Je had helemaal geen zin om aan de slag te gaan, je was veel liever iets leuks gaan doen en toch ben je aan het werk gegaan. Dat noem ik verantwoordelijkheid nemen".

Later, wederom op een moment dat Pim zich onrustig en stuurloos voelt, biedt ze hem een volgende bouwsteen aan: namelijk een oefening op internet om een bepaald grammatica onderdeel te oefenen. Pim vult de oefening in; moeder vraagt waarom hij ingevuld heeft wat hij heeft ingevuld. Zo ontdekt Pim dat hij grammatica actiever kan leren dan alleen de regels te lezen. Later zegt hij "Ik wist helemaal niet dat je echt iets moest doen voor grammatica".

Even voor de duidelijkheid: het gaat mij er niet om dat ieder kind Duits moet leren door woordjes in te vullen in WRTS. Misschien is voldoende halen voor Duits helemaal niet zijn doel, en misschien werkt een andere methode wel veel beter. Waar het om gaat is dat hij ontdekt wat wel voor hem werkt.

Tips en valkuilen

Van slimme kinderen die slechte resultaten behalen en niet veel tijd aan hun huiswerk besteden, wordt vaak gedacht dat ze lui, ongeïnteresseerd of eigenwijs zijn.

Toch is dat vaak niet zo, ze hebben geen grip.

De kunst is om te ontdekken op welke manier ze geen grip hebben en mogelijkheden op hun pad te leggen om de dingen te leren die ze nog missen.

Misschien vind je van bovenstaande werkwijze dat moeder wel heel erg 'het roer overneemt' door zelf allerlei oefeningen voor te schotelen. Voor de één zal het misschien "too much" zijn, een ander heeft het nodig en leidt het tot groei. Het is een kwestie van balanceren, afstemmen en bijstellen. Voor mij is het een voorbeeld van bouwstenen aanreiken, ondersteunen om te ontdekken wat werkt. Dat is wezenlijk anders dan bijvoorbeeld een kind te dwingen om de woordjes in wrts in te voeren en te dreigen dat hij anders niet meer op de nintendo mag.

De ene keer ben je misschien te sturend, dan laat je weer wat vieren. Het volgende moment laat je misschien weer te vrij. Dat hoort erbij. Het is een proces van reflecteren en bijstellen. Het gaat erom dat je bewuste keuzes maakt in plaats van je te laten leiden door je automatische reactie die voortkomt uit je eigen behoefte aan controle, angst of frustratie.

Er is een verschil tussen bewust niets doen omdat je inschat dat je kind zijn weg wel vindt of niets doen omdat je opgeeft en je uit frustratie vindt dat hij dan maar 'op de blaren moet zitten'.

Als ze het opgeven, niet op zoek gaan naar hoe ze zich kunnen ontwikkelen, is het misschien verstandiger om welbewust bouwstenen aan te reiken, zelfs als dat op verzet stuit. Bij een driejarige die recht op een metershoge waterval afvaart, niet in staat is van koers te veranderen en niet bereid is het roer over te geven, stuur je ondanks hevig verzet, hoop ik toch ferm en vriendelijk bij. Schat je de schade minder groot in, dan laat je misschien gewoon ervaren.

Deze nieuwsbrief is een regelmatige uitgave van het Leonardo-onderwijs Terneuzen

Leonardo-onderwijs Terneuzen valt onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van Onderwijsgroep Perspecto, Postbus 4, 4570 AA Axel.

Website: www.onderwijsgroeperspecto.nl